

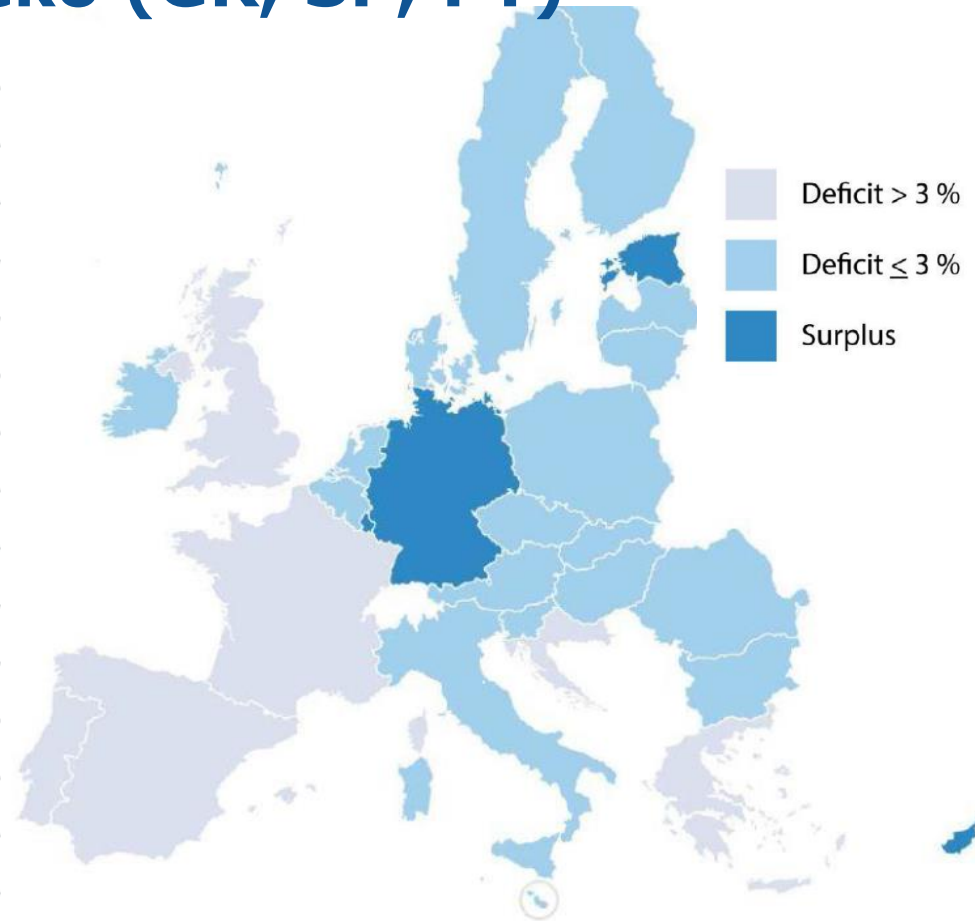
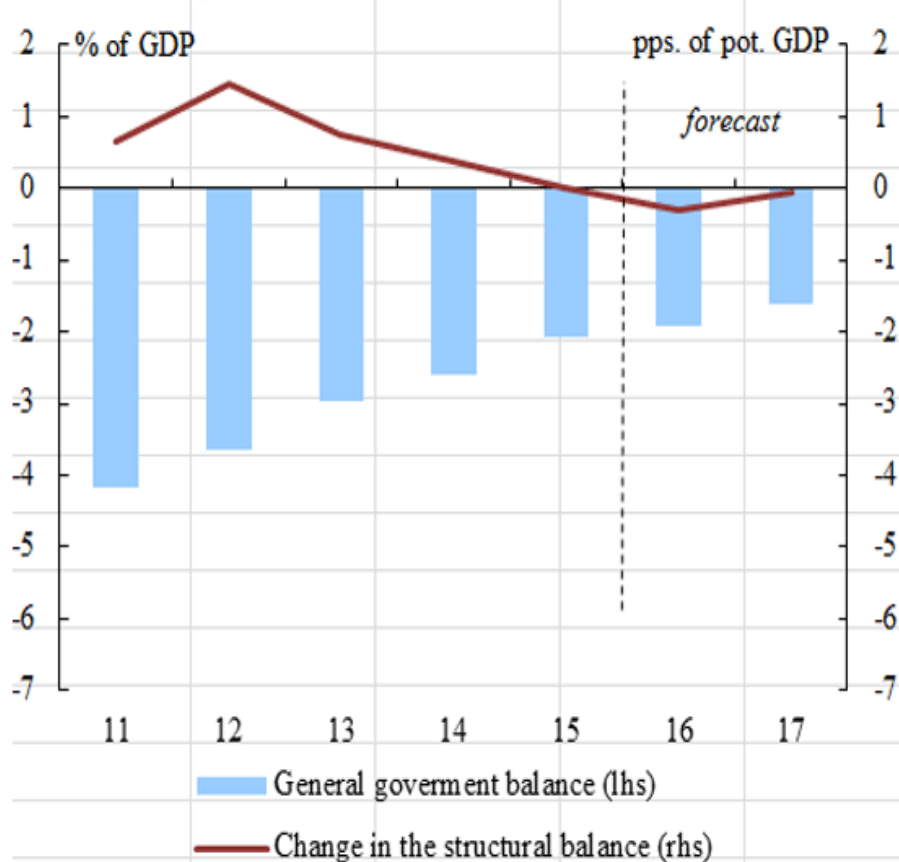
Eiropas Komisijas novērtējums par Latvijas budžeta situāciju un rekomendāciju ieviešanu

Dr. Inna Šteinbuka

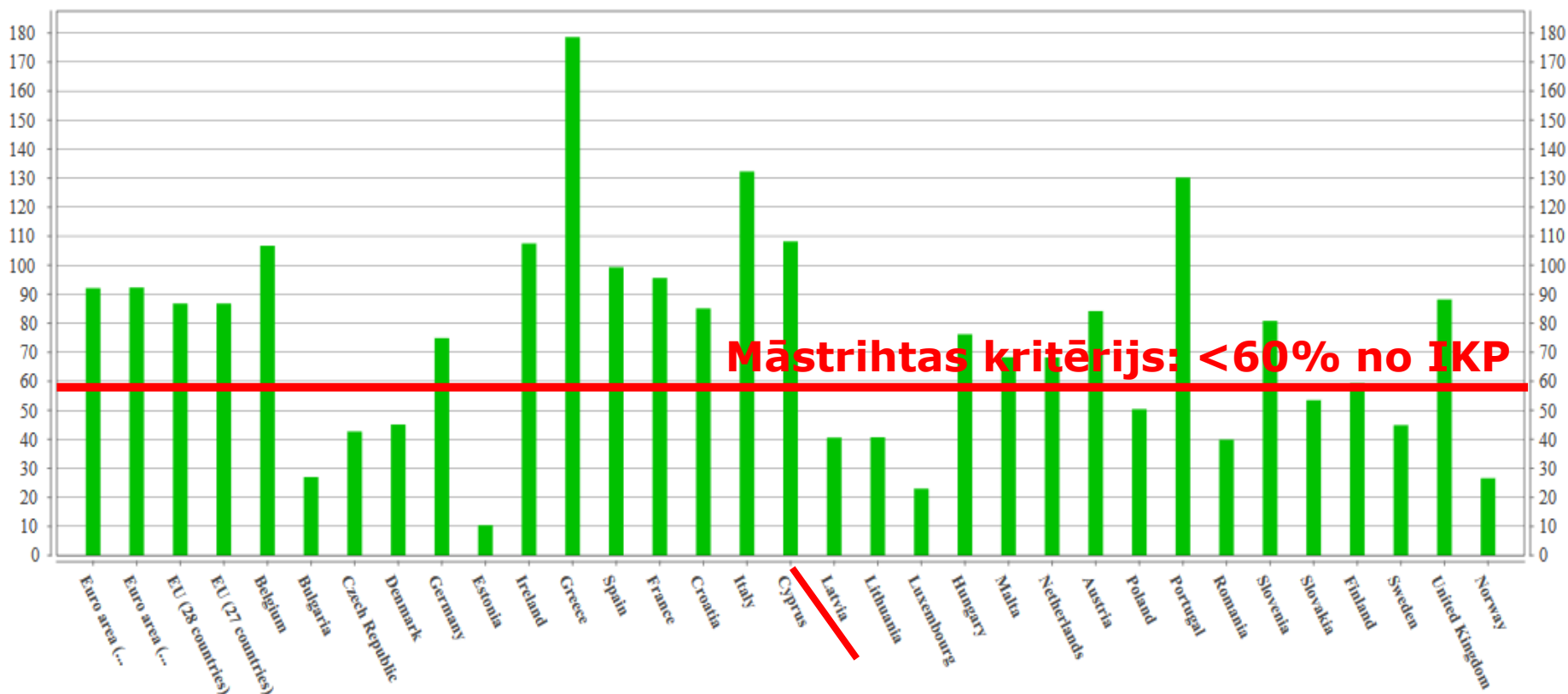
Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītāja

Budžeta deficīts kopumā EK samazinās, bet "dienvidi" joprojām grēko (GR, SP, PT)

Graph I.31: Budgetary developments, euro area

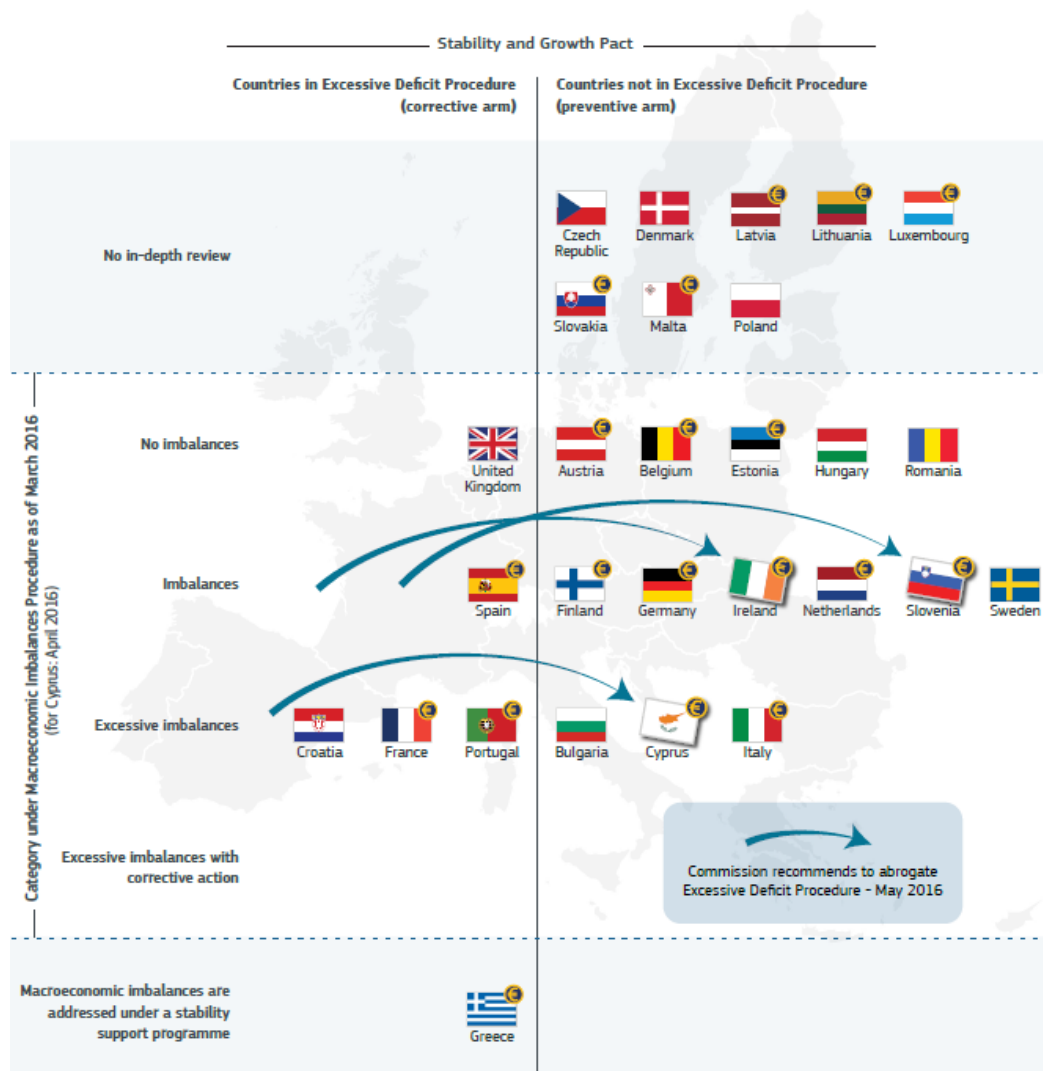
Publiskā sektora parāds joprojām augsts, Grieķijā - palielinās

EUROPEAN SEMESTER 2016

Situation under the Macroeconomic Imbalances Procedure and the Stability and Growth Pact

Latvija
atrodas
prevencijas,
ne
korekcijas
mehānismā

EK novērtējums par Latvijas Stabilitātes programmu:

- Latvijas budžets **kopumā atbilst** ES fiskālās disciplīnas noteikumiem;
- Pastāv risks par **zināmu novirzi** no vidēja termiņa budžeta mērķa 2016. gadā dēļ IKP izaugsmes palēnināšanās un zema IKP deflatora;
- Latvijai atļauts izmantot divas **reformu klauzulas** (atkāpes no pielāgošanās līknes uz vidēja termiņa budžeta mērķi - strukturālā deficīta 1% no IKP apmērā):
  - **sistēmiskajām reformām pensiju sistēmā** (2016: 0,6% no IKP [~210m EUR]; 2017: 0,3% [~105m EUR])
  - **strukturālajām reformām veselības nozarē** (2017: 0,1% no IKP [~35 m EUR]; 2018: 0,4% [~140m EUR]; 2019: 0,5% [~175m EUR])

Kopumā Latvijas progress EK reformu rekomendāciju ieviešanā iepriekšējā gada laikā novērtēts kā **ierobežots**

#	Rekomendācija	Novērtējums
1	Budžeta stāvoklis	
2	Izglītība un ieguldījumi inovācijās	Zināms progress
3	Bezdarbnieku aktivizēšana, sociālie pabalsti, veselības aprūpe, darbaspēka nodokļi	Ierobežots progress
4	Tiesu sistēma, maksātspēja, izvairīšanās no nodokļiem, valsts pārvalde	Ierobežots progress

Jaunās EK rekomendācijas:

#	Rekomendācija
1	Budžeta stāvoklis, nodokļu sloga pārņemšana, izvairīšanās no nodokļiem
2	Bezdarbnieku aktivizēšana, sociālie pabalsti, profesionālās izglītības programmu reforma, veselības aprūpe
3	Pētniecības iestāžu konsolidācija, maksātspējas administratoru uzraudzība, valsts pārvalde

Jaunā rekomendācija budžeta un nodokļu jomā

Nodrošināt, ka novirze no korekcijas līknes vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. un 2017. gadā nepārsniedz izdevumu palielinājumu, kas paredzēts sistēmiskajai **pensiju reformai** un nozīmīgajai **strukturālajai reformai veselības nozarē**.

Samazināt nodokļu īpatsvaru cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, **pārvirzot nodokļu slogu** uz ekonomikas izaugsmei labvēlīgākajiem vides piesārņojuma un nekustamā īpašuma nodokļiem, kā arī **uzlabojot nodokļu saistību izpildi**.

Latvijas budžeta lielākie izaicinājumi EK skatījumā: ieņēmumu struktūra, ēnu ekonomika, darbaspēka nodokļi

- Latvija ievēro budžeta politikas mērķus, taču nodokļu **ieņēmumu struktūra** (*LV: 28,9% no IKP; ES vidēji: ~40%*) kavē ekonomikas izaugsmi un publisko pakalpojumu sniegšanu;
- Izvairīšanās no nodokļu maksāšanas sarūk, taču **augstais ēnu ekonomikas īpatsvars** (*LV: ~23% no IKP; ES vidēji: ~15% R-Eiropa; ~22% D-Eiropa*) neļauj pienācīgi finansēt izglītību, sociālo palīdzību, veselības aprūpi, un citas jomas;
- Nodokļu īpatsvars **darbaspēka izmaksās** (*tax wedge*) mazo algu saņēmējiem (50% no vidējās algas) ir trešais augstākais (*LV: 41,4%; ES vidēji: 34,7%*) ES aiz Ungārijas un Vācijas; nodokļu slogu jānovirza uz citiem avotiem, kam ir mazāka negatīvā ietekme uz izaugsmi

Fiskālā nodrošinājuma rezerve

- Mazā un atvērtā ekonomikā ekonomikas attīstību un budžeta deficīti nav iespējams *ex ante* prognozēt ar juveliera precizitāti, spiediens uz budžeta izdevumiem rodas ikgadēji;
- Nodrošinājuma rezerve ir ikgadējs "*drošības spilvens*" pret makro-ekonomiskajiem un fiskālajiem riskiem;
- Rezerves principu Latvija pati iestrādāja savā likumdošanā pēc konsultācijām ar EK un SVF;
- Atbilstoši likumam, rezerve bija jāveido 0,1% apmērā no IKP jau 2016.gada budžetā;
- Atteikšanās no fiskālā nodrošinājuma rezerves būtu solis atpakaļ fiskālās disciplīnas jomā Latvijā

European
Commission

Paldies par uzmanību!